

30 rokov rozvoja primárnej zdravotnej starostlivosti na Slovensku...

Peter Lipták

všeobecný/ praktický/ obvodný lekár

Prezident Spoločnosti všeobecného praktického lekárstva Slovenskej lekárskej spoločnosti

Bojnice, 15.10.2009

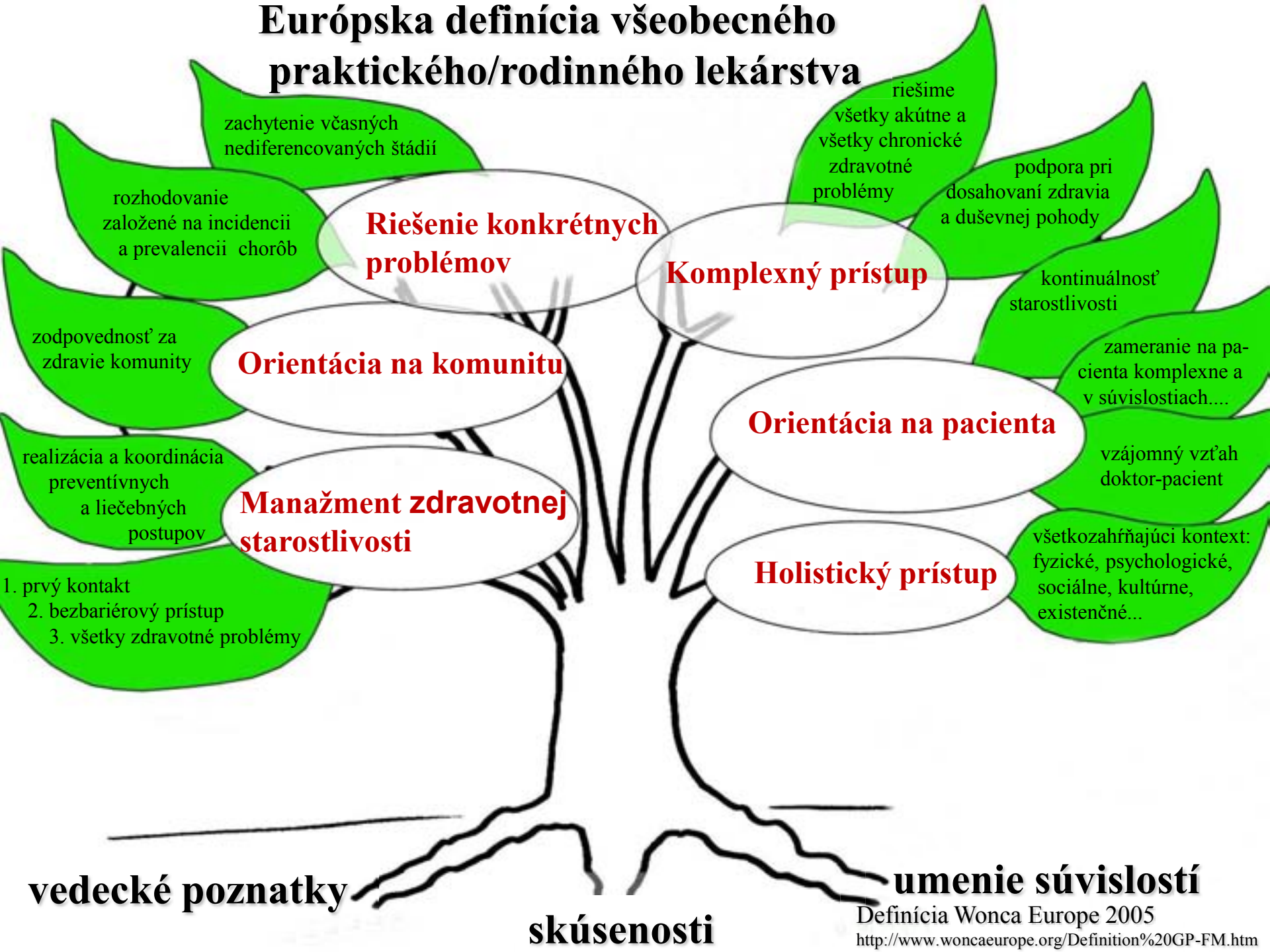
Primárna zdravotná starostlivosť kľúč k zlepšeniu zdravotníckeho systému

Toto je primárna zdravotná starostlivosť?

"Lacná
starostlivosť'
o
chudobných ľuďí"

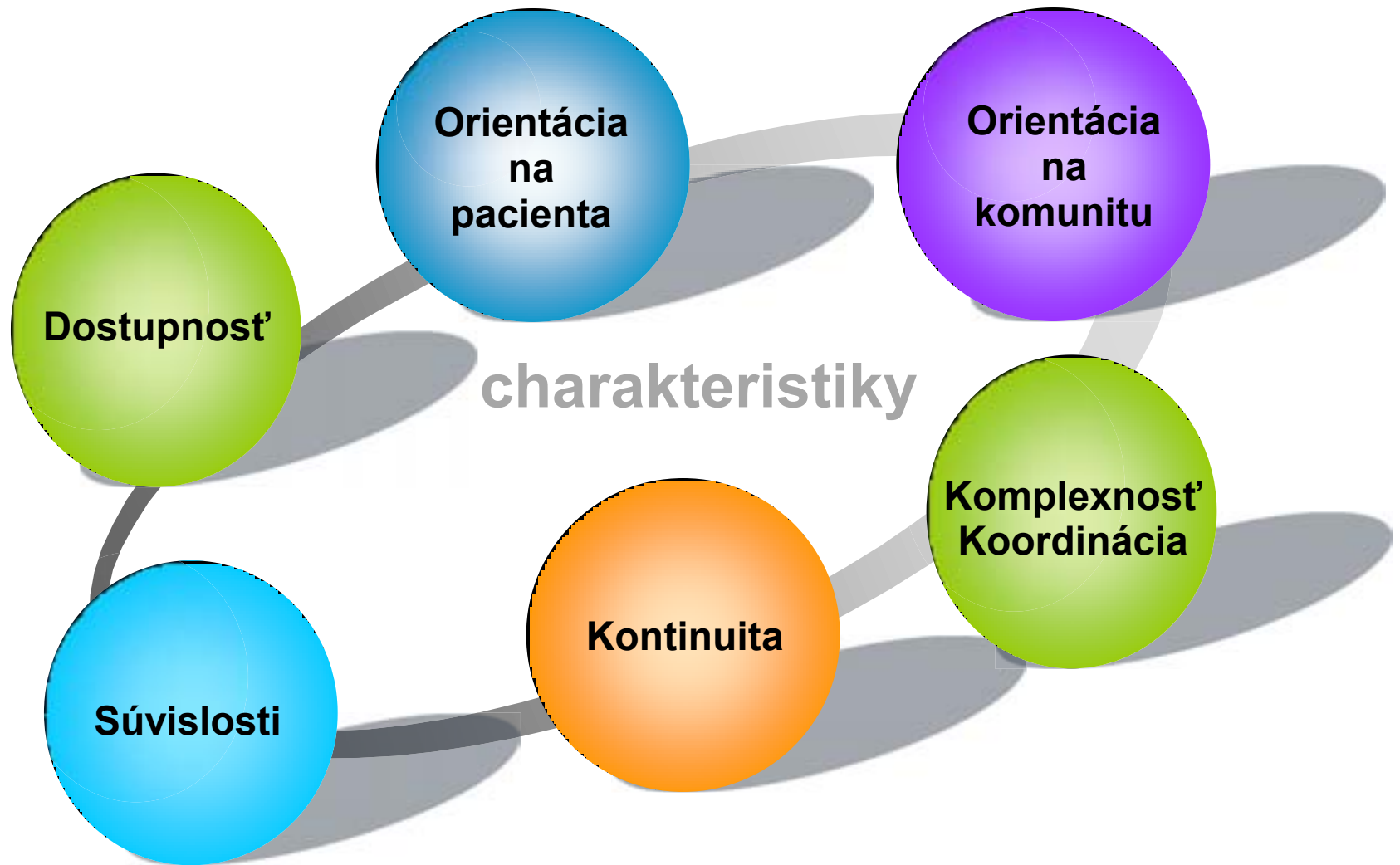
Európska definícia všeobecného praktického/rodinného lekárstva

Definícia Wonca Europe 2005

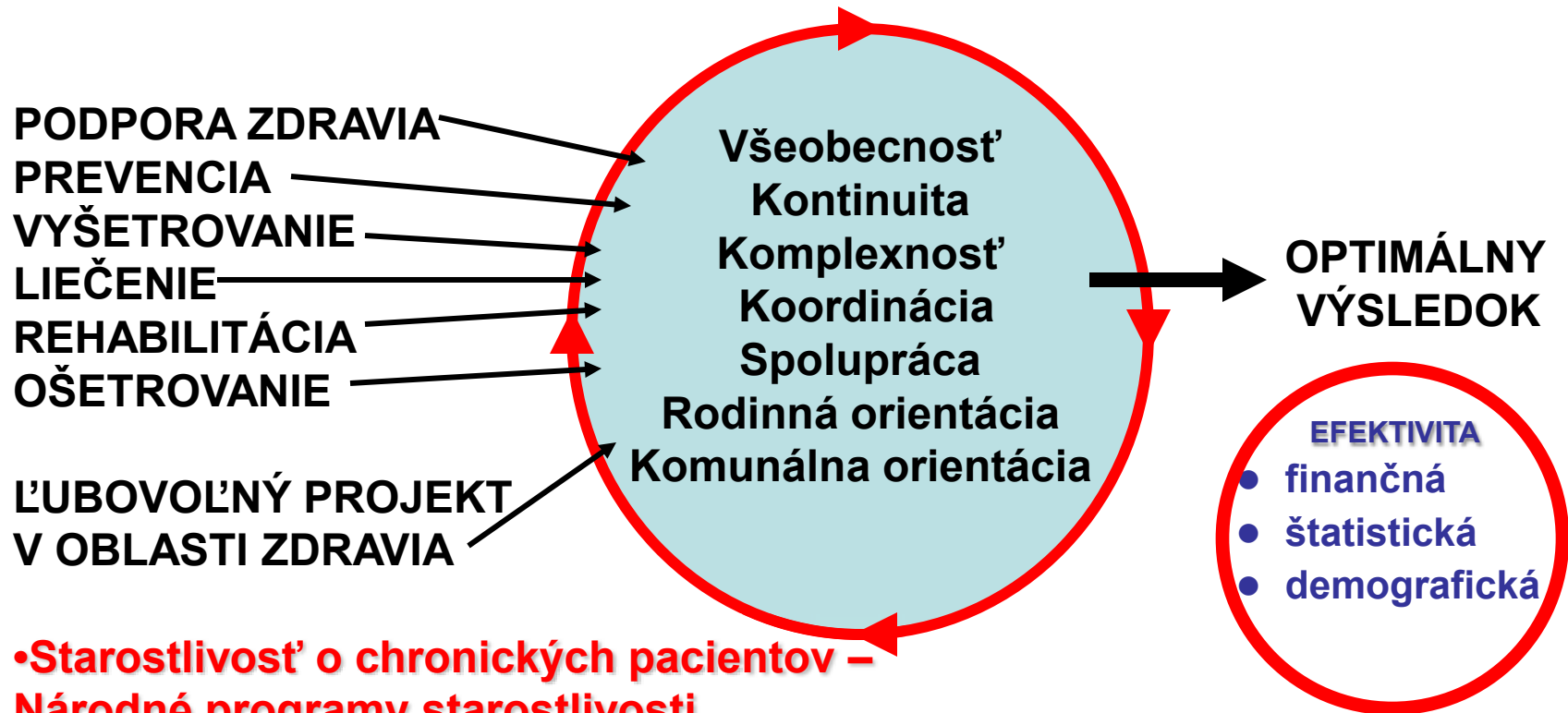
<http://www.woncaeurope.org/Definition%20GP-FM.htm>

Primárna zdravotná starostlivosť

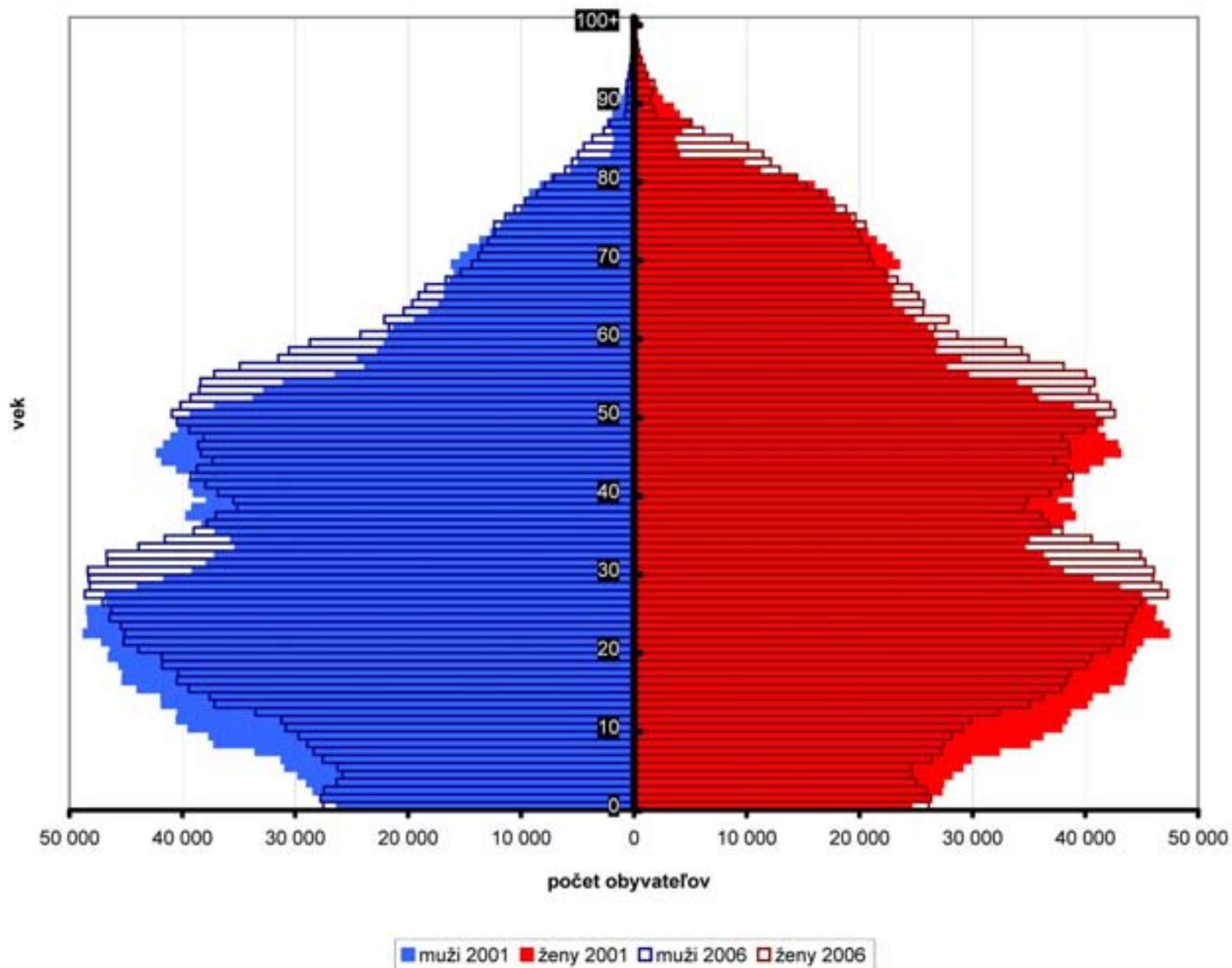
Primárna zdravotná starostlivosť', všeobecné lekárstvo –

- efektívny nástroj zdravotnej starostlivosti

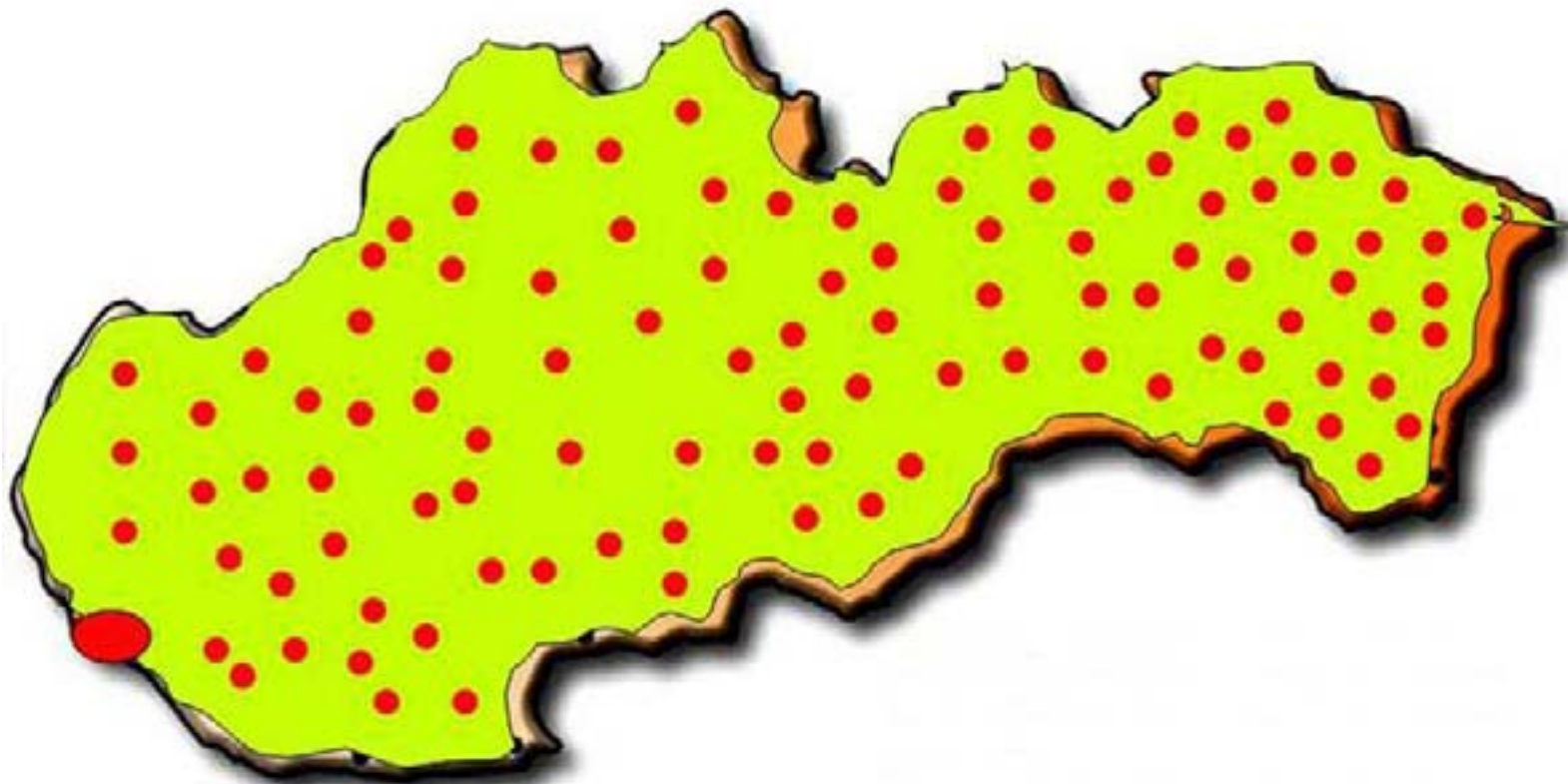

- Starostlivosť o chronických pacientov –
Národné programy starostlivosti
o pacientov s CHRONICKÝMI OCHORENAMI DC,
DIABETOM...
- Preventívne programy –
Národný preventívny program ochorení srdca a ciev...

Veková štruktúra obyvateľstva Slovenskej republiky, 2001 a 2006 (stav k 31.12.)

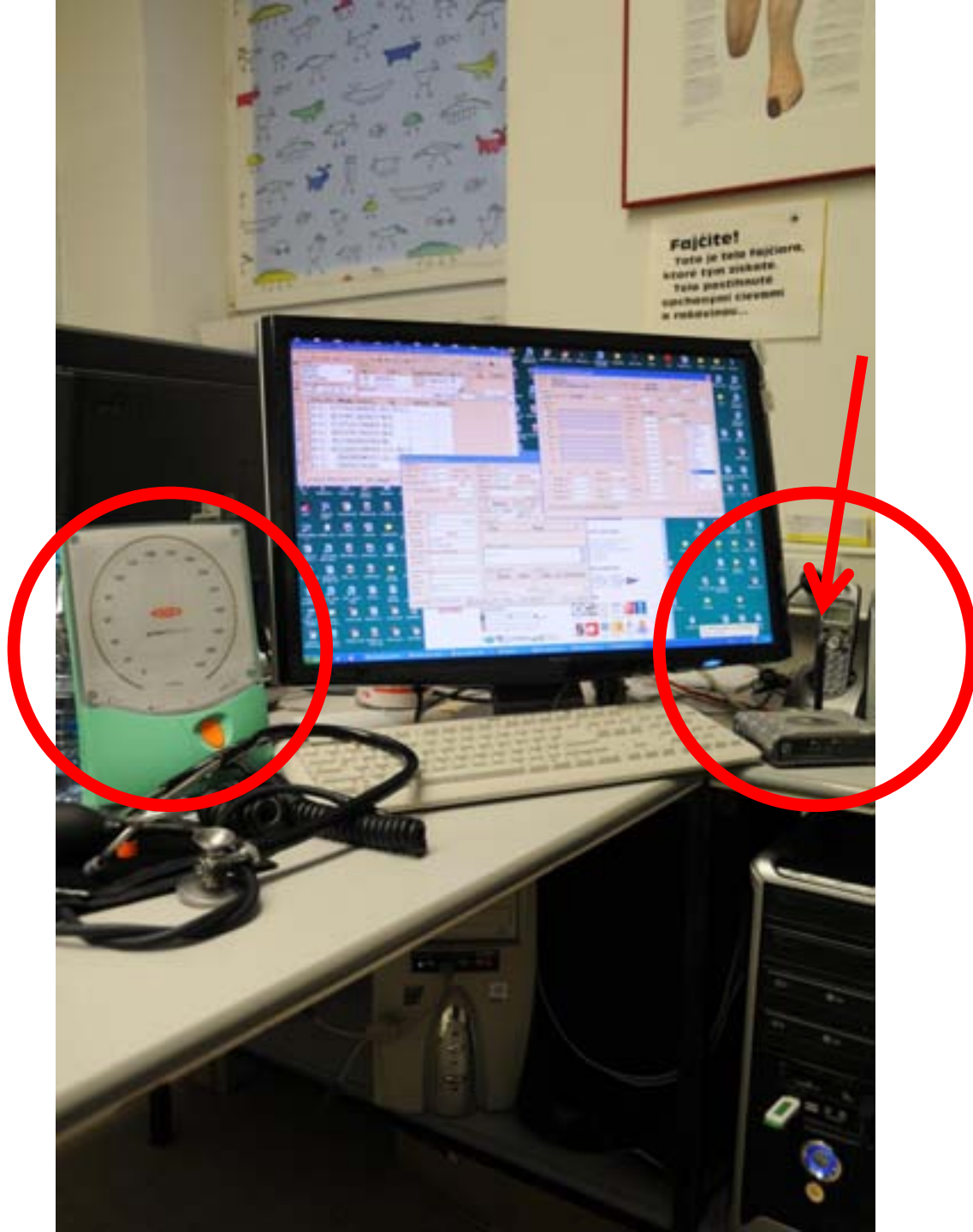

Sieť VLD na Slovensku

2 331 VLD, dáta v PC

(4 milióny občanov nad 18 rokov)

Preventívna karta dospelého pacienta

Základná charakteristika

Pacient: **BAGÁR Karol**

Pohl.: **M** Dátum nar.: **31.03.1948**

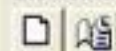
Menopauza od r.

Vek: **60 rokov, 7 mesiacov a 21 dní**

Rodné číslo: **480331/755**

Fajč. [ks/deň]

Biometria

Dátum mer.: **21.11.2008**

Výška [cm]

Hmotnosť kg

BMI

Obvod pása

Anamnéza

RA:

☒ NCMP

☒ IM+ICHS

☒ DM

☒ Štít. ž.

OA:

☐ NCMP

☐ IM

☐ ICHS

☒ HT

☒ Štít. ž.

IHP: ☒ Cholesterol ☒ TAG Liečba od:

☒ Prediabetes od ☐ tehotenský DM ☐ KS DM

☐ DM Typ I. od

☒ DM Typ II. od ☒ PAD od

☐ Štít. ž. od ☒ Inzulín od

Namerané hodnoty

Dátum mer.: **21.11.2008**

Glykémia:

OGTT:

HbA1C:

TSH:

TAG:

TCh:

HDL Ch:

LDL Ch:

K. močová:

CK:

ALT:

AST:

Kreatinín:

GF:

TK:

SCORE:

Liečba

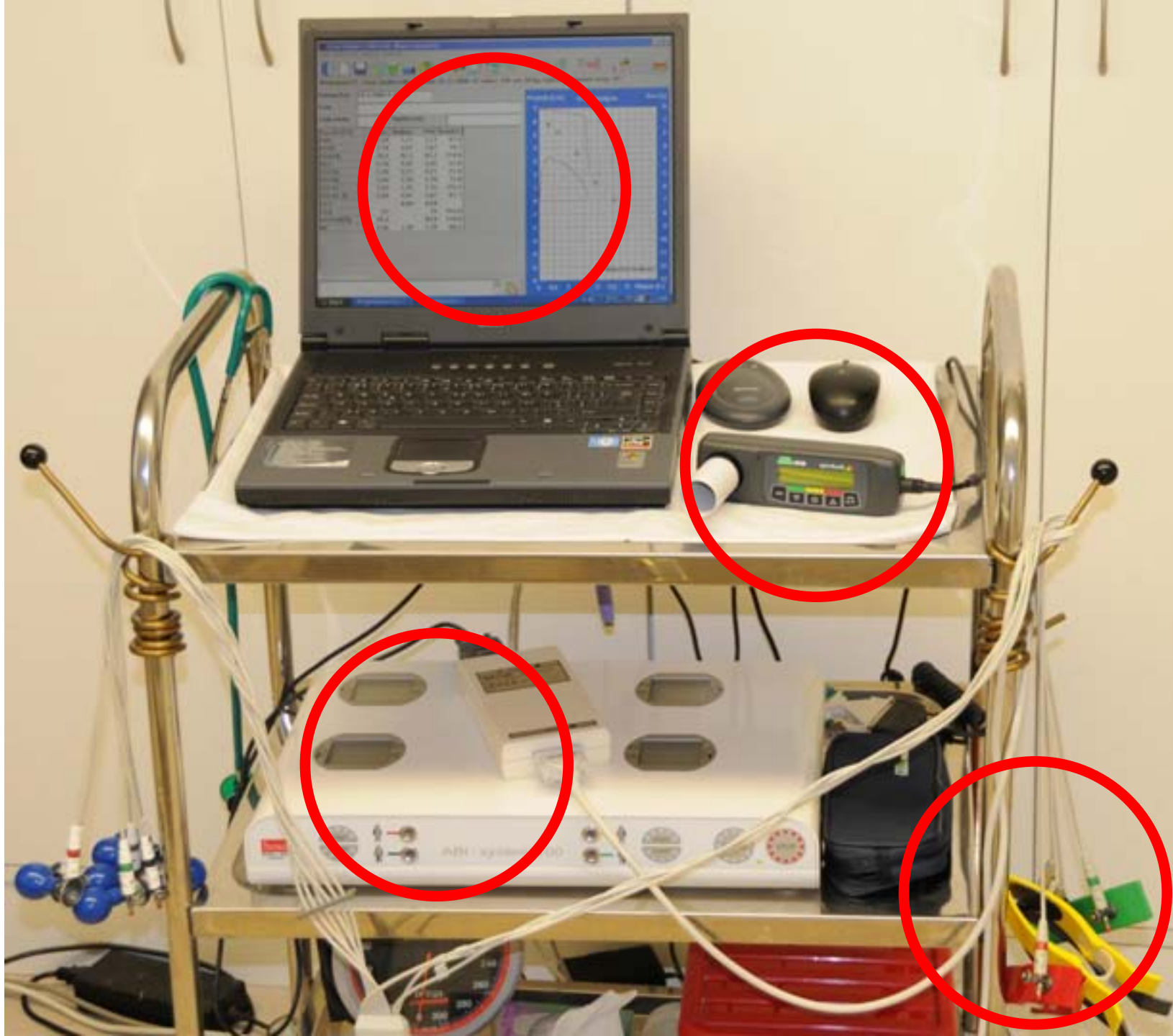
- ☒ Diuretikum
- ☐ Beta blokátor
- ☒ CA Antagonista
- ☒ ACE Inhibitor
- ☐ Sartan
- ☒ Centrálne AH
- ☐ Iné AH
- ☒ Statín
- ☒ Fibrát
- ☒ Metformín
- ☐ Sulfonylurea
- ☐ Pioglitazón
- ☐ Iné PAD
- ☒ Inzulín
- ☒ Allopurinol
- ☒ ASA
- ☐ Plavix

Mierne znížené GF (60-90).
Pacient má zvýšené KV riziko

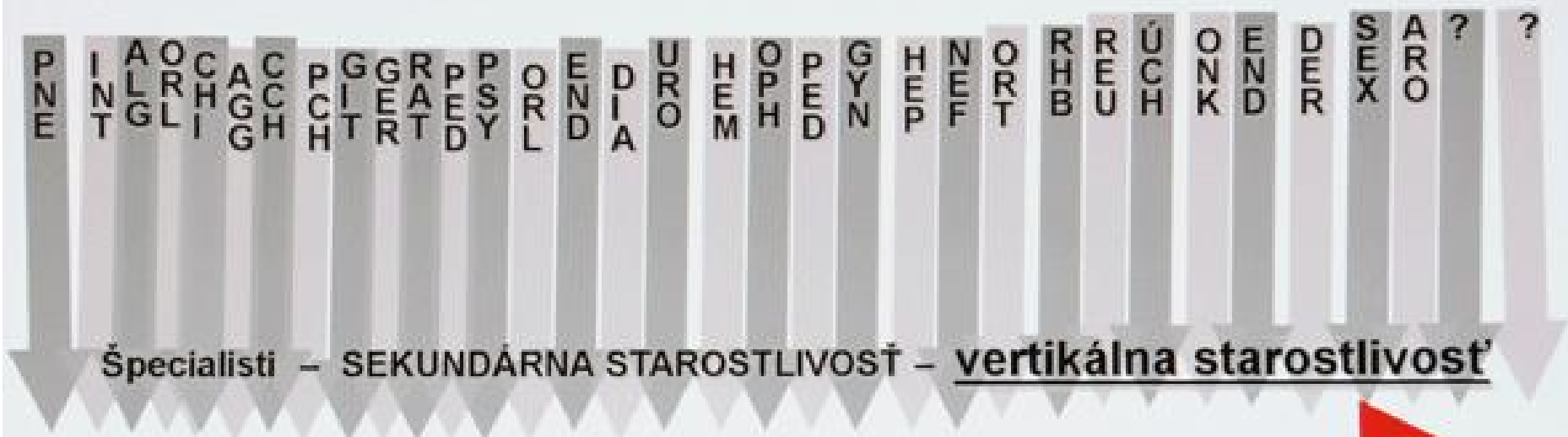
Kardiovaskulárny / Metabolický Onkologický Infektologický

OK

Storno

Teória a prax zdravotnej starostlivosti

 Všeobecní lekári – PRIMÁRNA STAROSTLIVOSŤ – horizontálna starostlivosť

Populácia a jej problémy – horizontálnosť

Súčasná prax... (I)

- zdravotná starostlivosť orientovaná **na diagnózu**

MUDr. Výmenný Lístok

- ucho- ušný, krčný, nosný
- srdce, krvný tlak- internista, kardiológ
- astma, CHOCHP- pneumológ, alergológ
- depresia- psychiater
- cukrovka- diabetológ
- štítna žľaza- endokrinológ
- chrbtica- neurológ, ortopéd, reumatológ
- kolená, koxy... - dtto
- oči- očný lekár
- plieseň- kožný lekár
- ...

**Plytvanie časom a silami pacienta.
Plytvanie financiami. Nevadí, že je kríza?**

Súčasná prax ?? (II) - zdravotná starostlivosť orientovaná **na pacienta a komunitu ??**

→ ucho → srdce → krvný tlak → astma → oči
→ depresia → cukrovka → štítna žľaza → chrbtica
→ kolená → alergia → pleseň → ... →

- Všetky problémy pacienta vyrieši všeobecný lekár vo svojej kompetencii v 60-80% prípadov, rozhoduje jeho odborná zdatnosť.

- Špecialista je v zdravotnom systéme určený na riešenie zložitých stavov a nie na riešenie každého stavu určitého orgánového systému.

- Nešetrí takýto systém čas pacienta? Neposkytuje kvalitnejšiu starostlivosť o „ľahšie“ prípady (komplexne a v súvislostiach)? Nezvyšuje dostupnosť špecialistov pre komplikované stavy?

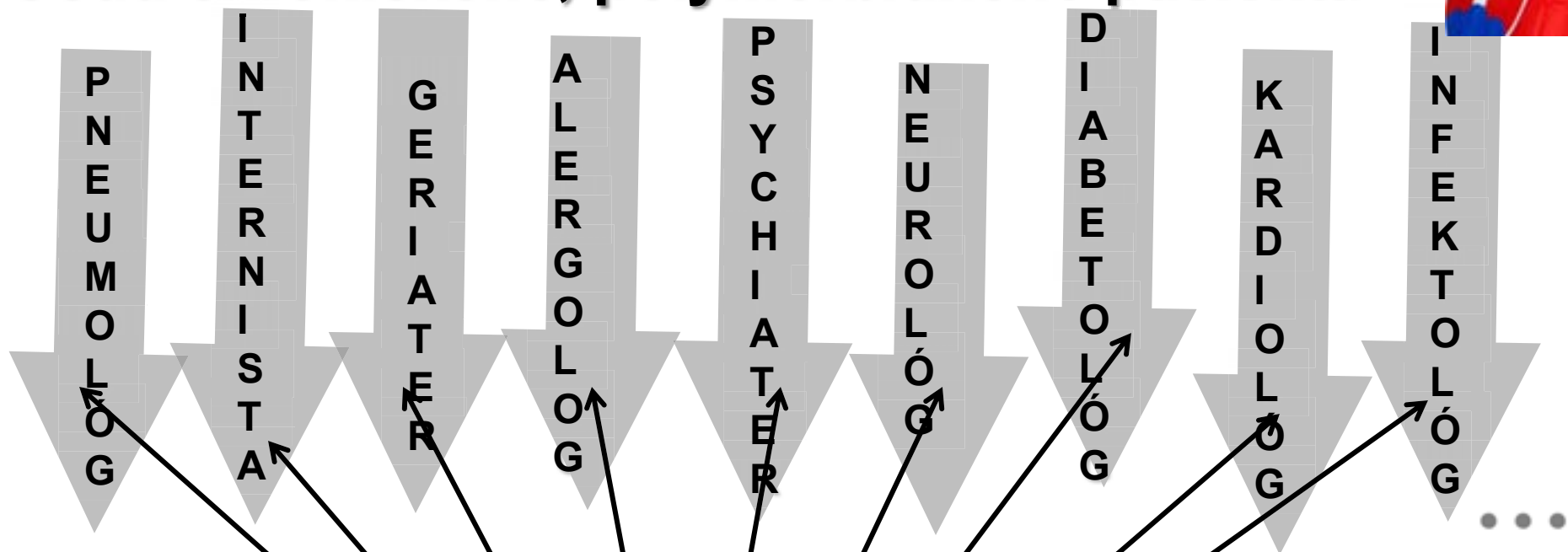

VŠEOBECNÝ
LEKÁR

Osud chronického, polymorbídneho pacienta

ŠPECIALISTI – DISPENZARIZÁCIA

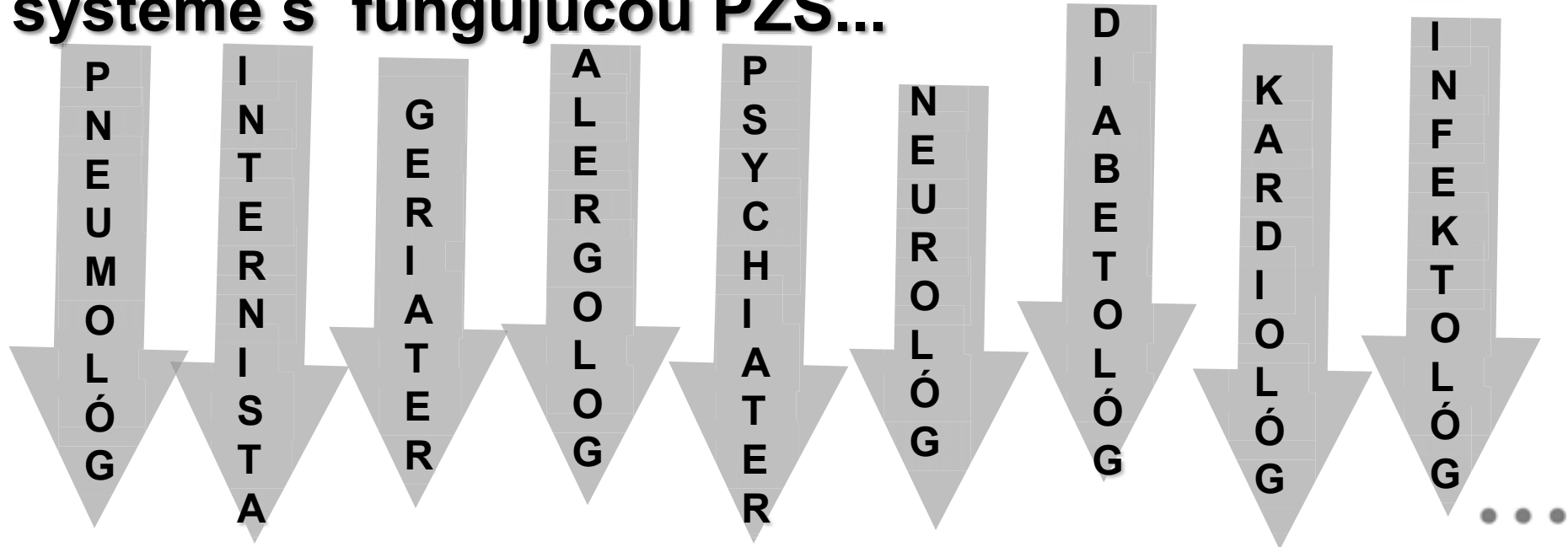
VL – PRIMÁRNA ZS – nemá kompetencie

Chronickí polymorbídni pacienti

Chronický polymorbídny pacient je na Slovensku svojimi ochoreniami, hoci v miernom stupni, vyčerpaný, súčasný systém mu nezabezpečuje kvalitu života!!

Osud chronického polymorbídneho pacienta v systéme s fungujúcou PZS...

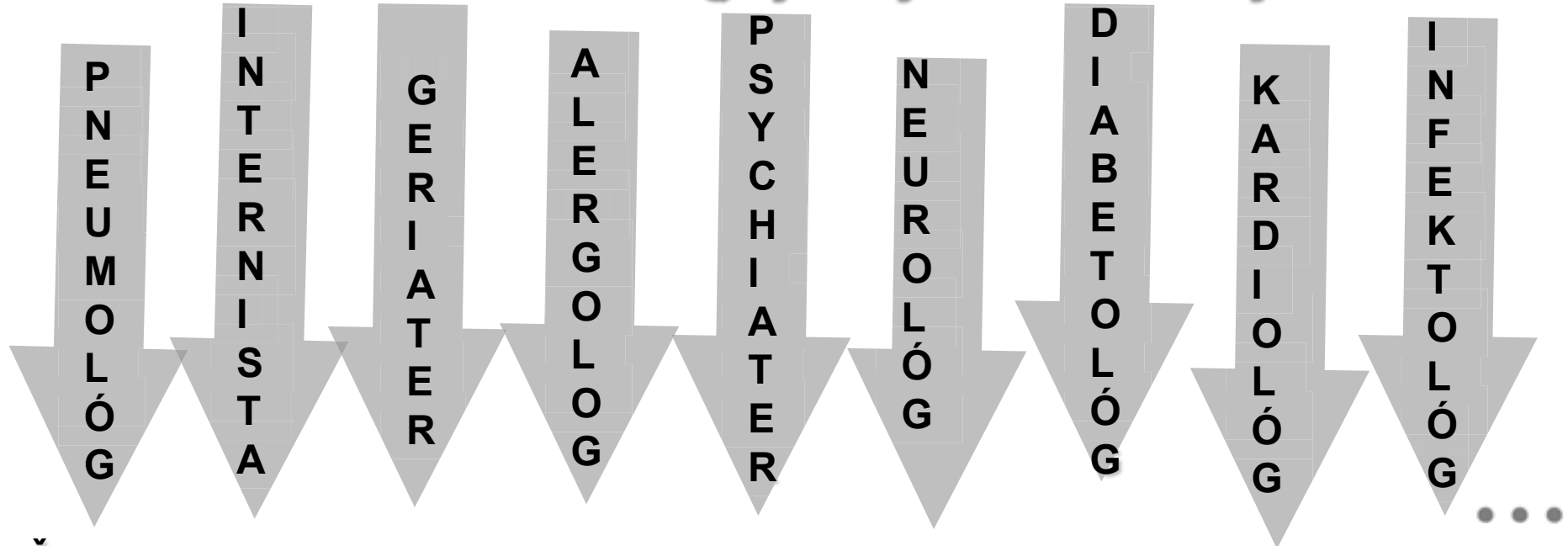
ŠPECIALISTI < 30% chronických polymorbídnych pacientov

VL – PRIMÁRNA ZS – má kompetencie

Chronickí polymorbídni pacienti v 70% v PZS v starostlivosti VL

Pacient je podstatne menej stigmatizovaný = kvalita života je normálna!!

Osud CHPP vo fungujúcej komunitnej PZS

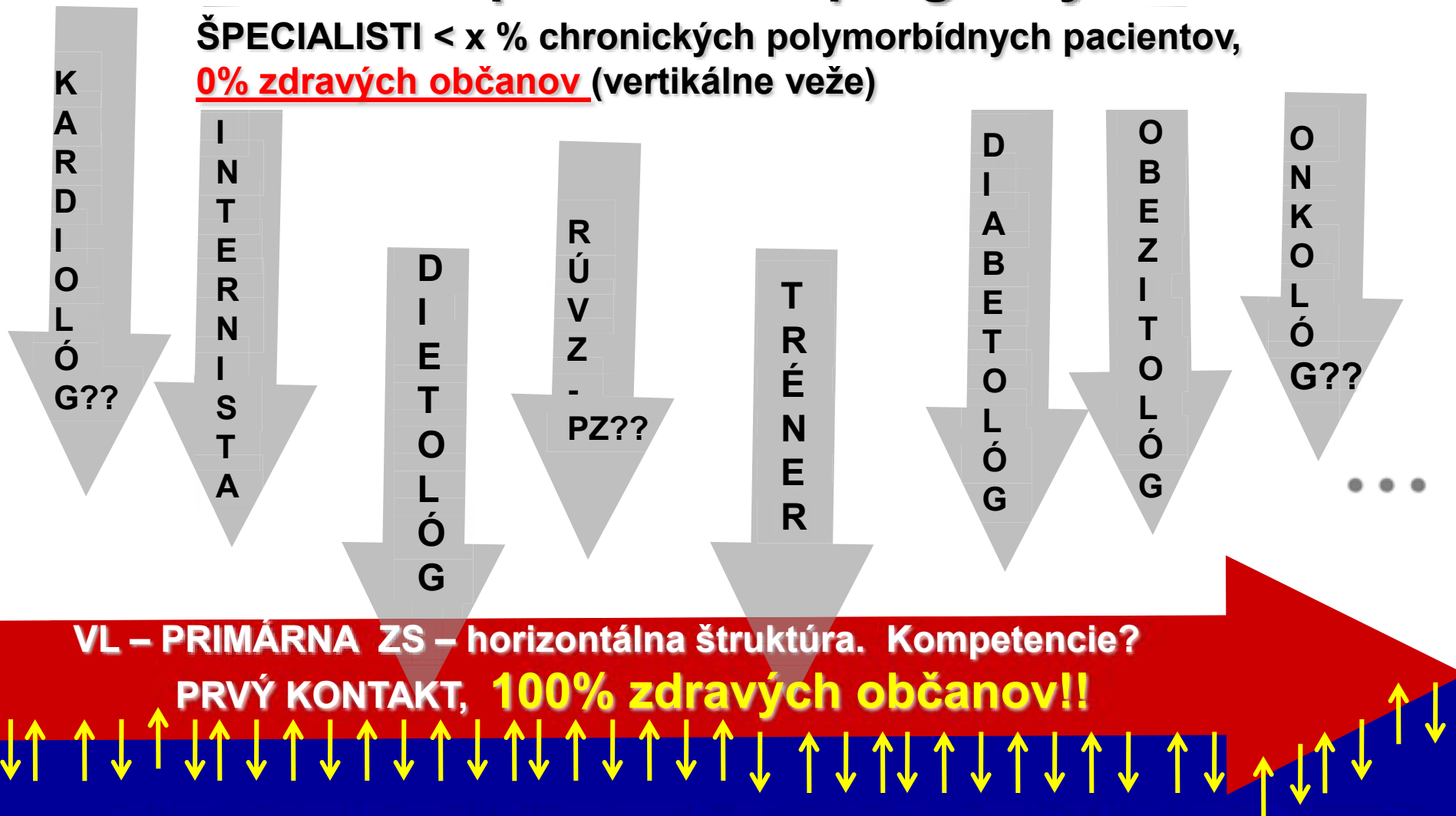

ŠPECIALISTI < 30% komplikovaných chronických polymorbídnych pacientov

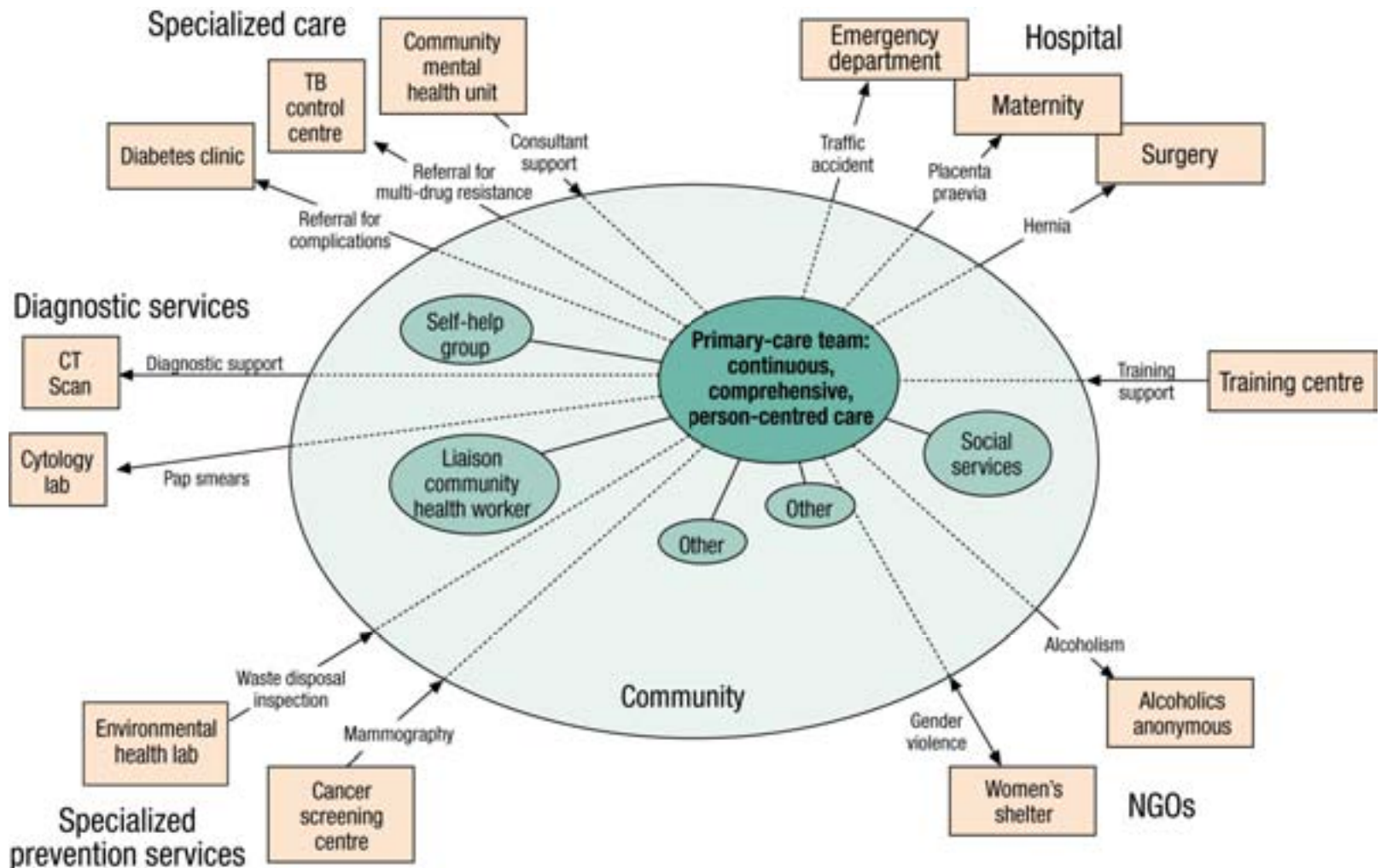
Národné preventívne programy...

ŠPECIALISTI < x % chronických polymorbídnych pacientov,
0% zdravých občanov (vertikálne veže)

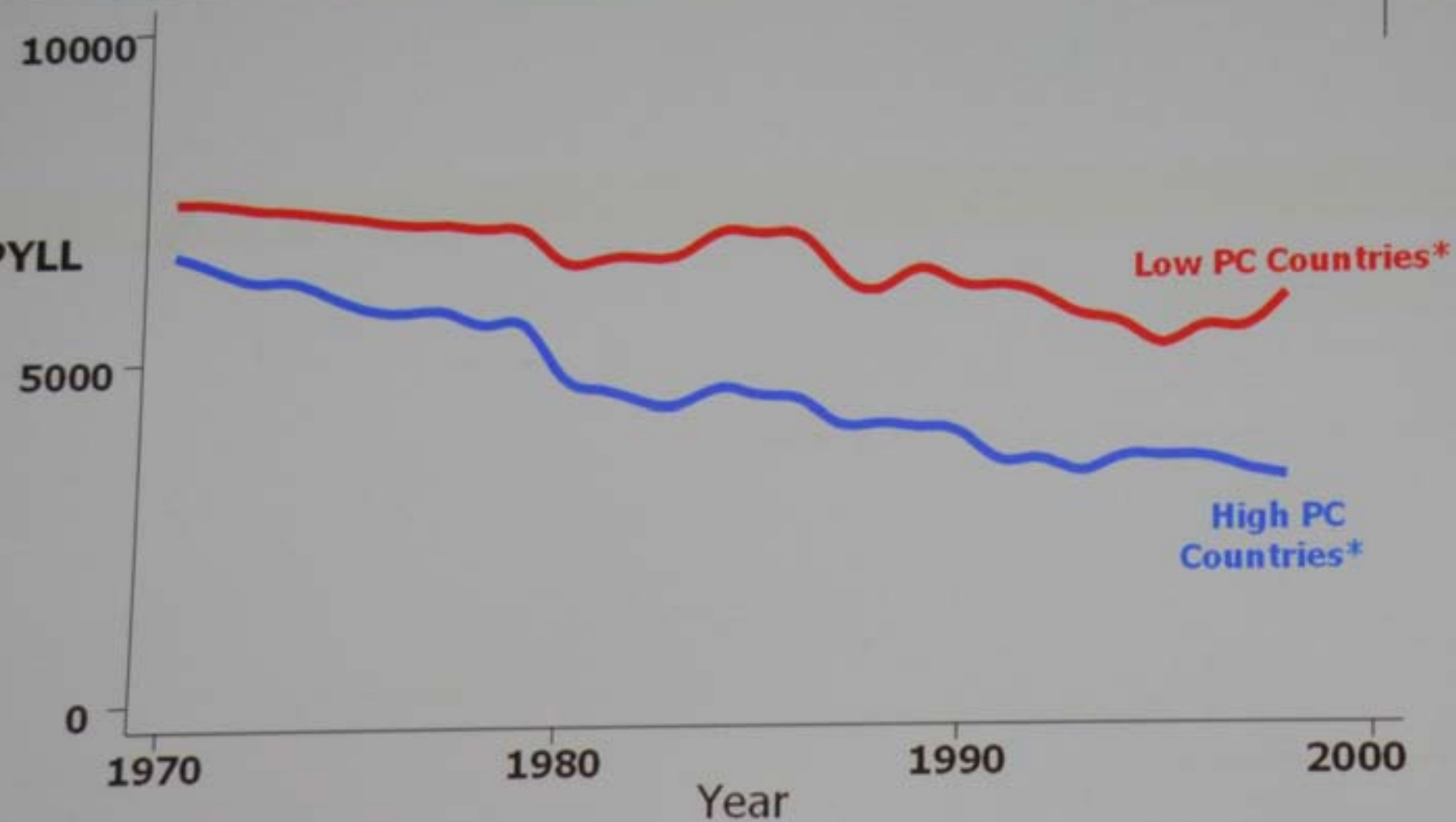
Populácia a jej problémy sú uložené horizontálne. Pri každej intervencii je cieľom maximálna efektivita a umožnenie maximálnej kvality života občanom. WHO aj preventívne intervencie odporúča vykonávať z pozície horizontálnej štruktúry, teda čo najbližšie k prirodzenému prostrediu občanov.

Primary care as a hub of coordination?

Primary Care Strength and Premature Mortality

18 OECD Countries

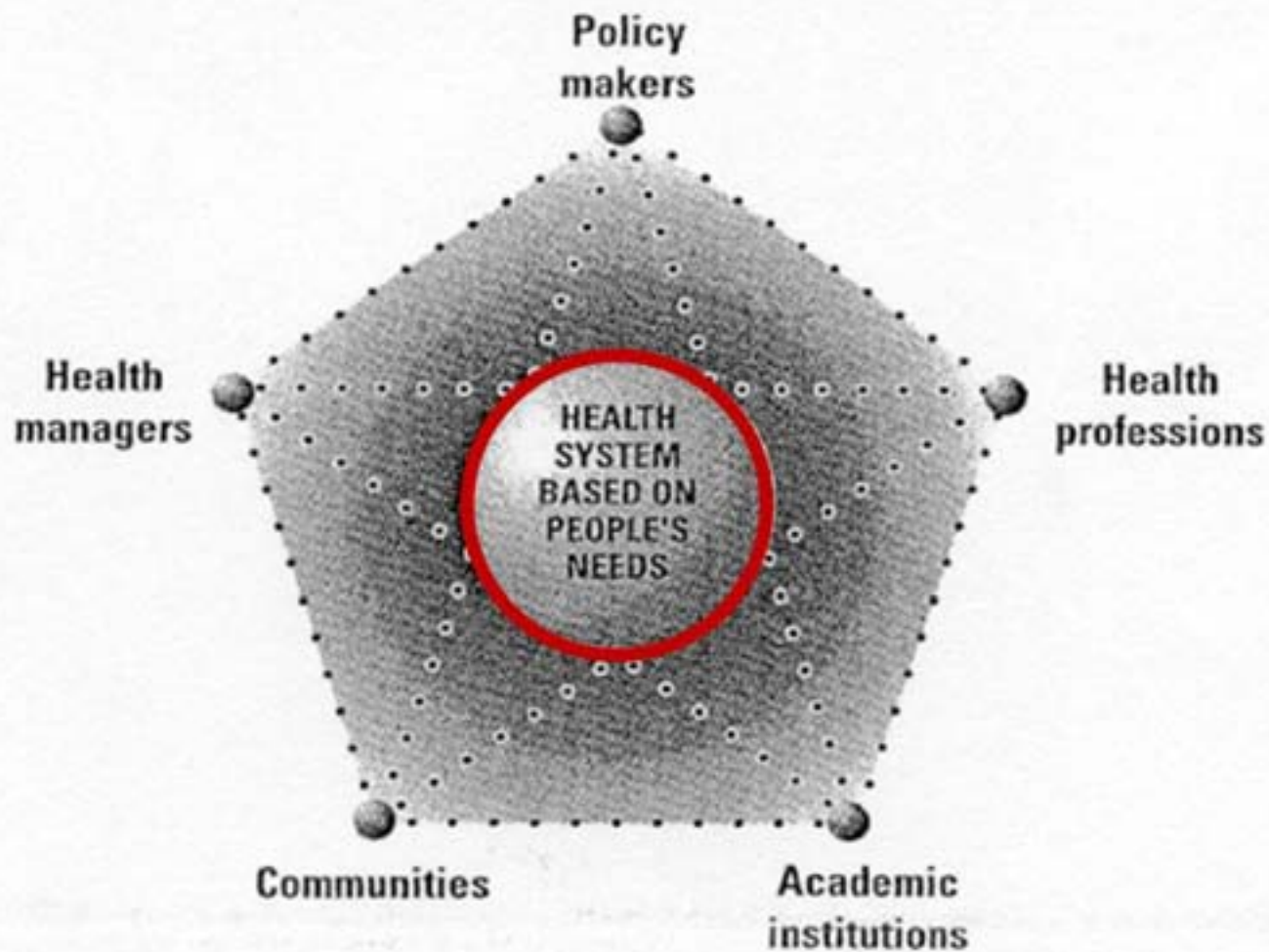
dicted PYLL (both genders) estimated by fixed effects, using pooled cross-sectional time series design. Analysis control
OP, percent elderly, doctors/capita, average income (ppp), alcohol and tobacco use. $R^2(\text{within})=0.77$.

Zmena modelu zdravotnej starostlivosti

Upravené podľa: Christopher Riley, Department for Health and Social Services, Welsh Assembly Government, 2008

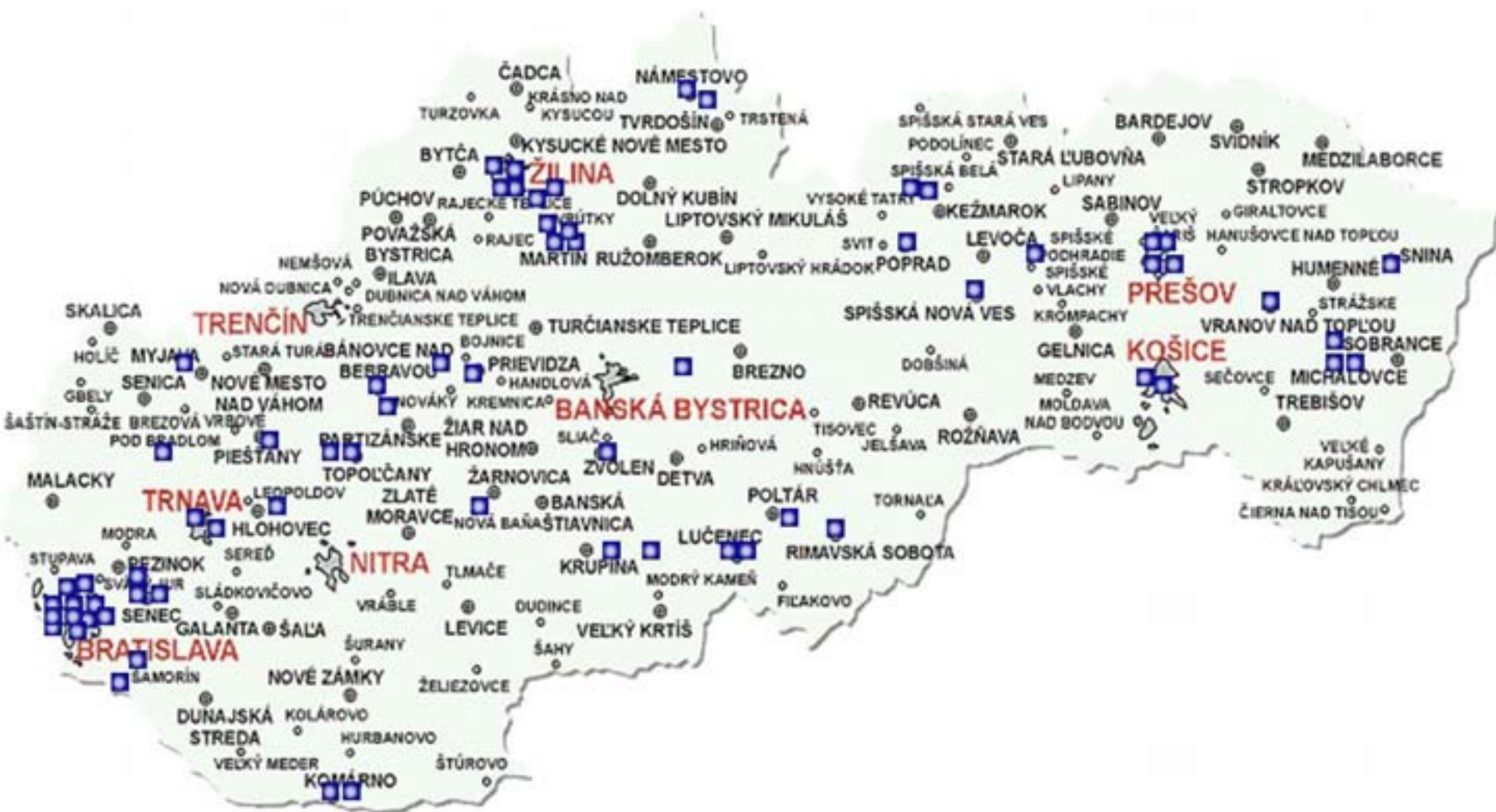
PARTNERSHIP PENTAGON

ZDRAVOTNÝ SYSTÉM POSTAVIŤ NA POTREBÁCH LUDÍ

K 1.10.2009 je na Slovensku 30 centier VLD zapojených po projekte HP – Testuj a lieč

K 1.10.2009 je na Slovensku 70 ambulancií VLD zapojených do Diaprojektu SSVPL

Úloha všeobecného lekára ?

Starostlivosť na vysokej úrovni, ktorá slúži ochrane pacienta pred

1. nedostatočnou

2. nesprávnou

3. nadmernou

starostlivosťou.

Kompetencie všeobecného lekára ?

- Starostlivosť o pacientov od narodenia
- Žiadne preskripčné obmedzenia
- Prístrojové výkony: EKG, ergometria, Holter EKG a TK, Spirometria, Sonografia, Rektoskopia...
- Lab. testy vykonávané v ambulancii: troponinový test, streptokokový test, CRP Quick/INR, D-dimér, mikroalbuminuria...
- Malé chirurgické výkony, kožné prick testy...

Projekt zvyšovania kvality praktikov

Prečo je primárna starostlivosť taká dôležitá?

Prof. Barbara Starfield, John Hopkins
University , Baltimore, USA:

Je veľa dôkazov, že dobrý vzťah medzi slobodne zvoleným lekárom primárnej starostlivosti a pacientom počas viacerých rokov, je spojený s lepšou a primeranejšou starostlivosťou, lepším zdravím, vyššou kvalitou života a oveľa nižšími nákladmi.

Prečo je primárna starostlivosť taká dôležitá?

Prof. Barbara Starfield, John Hopkins
University , Baltimore, USA:

Má lepšie výsledky, čo sa zdravia týka, nižšie náklady a poskytuje väčšiu rovnosť v zdraví.

Všeobecný lékař...

Používá vo svojej starostlivosti o pacienta ten najsofistikovanejší nástroj, ľudskú bytosť...

**Nestrácame optimizmus, vzdelávame sa a
ďakujeme všetkým za spoluprácu...**

XXXI. Výročná konferencia SSVPL SLS

Banská Bystrica, 21. – 23. 10. 2010

Nastal čas na zmenu.

Naše konferenčné aktivity sa po rokoch sťahujú z Bojníc do stredného Slovenska, do Banskej Bystrice. Chceme, aby kvalitné vzdelávanie, o ktoré sa usilujeme, bolo dostupné všeobecným lekárom rovnako z celého Slovenska. Všetkých Vás srdečne pozývame.

Výbor SSVPL SLS

lipp@pobox.sk